

Ελευθερία ή ασφάλεια;

Κων/νου Ηλ. Μήτσιου

Ζούμε σε εποχή φόβου και ανασφάλειας. Ο κίνδυνος έγινε φόβος και ο φόβος μετατράπηκε σε πανικό. Περιδείξοι ο άνθρωπος μπροστά στο μέλλον. Μια πραγματική τρομολογία αναπτύχθηκε, που προκαλεί ισόβια ψυχολογική εμπόλιση του ανθρώπου στο θάνατο. Βρισκόμαστε, λοιπόν, μπροστά στο πρόβλημα της ανασφάλειας, το οποίο μεταβάλλει την καθημερινότητα και απειλεί τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Στη σημερινή ελληνική κοινωνία, η γενίκευση του φόβου και της ανασφάλειας δείχνει μάλλον να ενισχύονται από έκνομες ενέργειες που καταγράφονται στις καθημερινές κινητοποιήσεις. Την ίδια βαρύτητα, όμως, έχει και η προστασία των ατομικών δικαιωμάτων. Το ένα (η ανασφάλεια) δεν πρέπει να αναιρεί το άλλο (ατομικά δικαιώματα) και ούτε να αποτελεί πρόσχημα για υπερβολές ή μονιχαϊκές ερμηνείες.

Στους δύο δίσκους της ζυγαριάς η ελευθερία και η ασφάλειά μας. Ένα πολύ δημοφιλέ και εκβιαστικό, αλλά μάλλον επίπλαστο δίλημμα προκύπτει, ελευθερία ή ασφάλεια. Έχουν την πολιτική βούληση οι πολιτικοί μας να εγγυηθούν τις ατομικές ελευθερίες των πολιτών; Ποιος θα προφυλάξει τον ανυποψίαστο πολίτη από μια πιθανή αυθαιρεσία;

Ακούγεται η άποψη κάποιων, στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, ότι το κοινό πρέπει να θυσιάσει ελάχιστα τμήματα της προσωπικής του ελευθερίας στο βωμό της ασφάλειας κατά της τρομοκρατίας και της εγκληματικότητας. Ή, αν εμφατευθεί σε κάθε πολίτη ένα προσωπικό ταίπακι, ώστε να παρακολουθούνται όλοι, τότε ασφαλώς θα πιστούν όλοι οι κατοποιοί και θα αντιμετωπιστεί με επιτυχία η εγκληματικότητα. Αλλά τότε θα έχουμε κοινωνία υπό επιτήρηση, οργανωτικού τύπου, κοινωνία του Μεγάλου Αδελφού.

Η εγγύηση της ασφάλειας και της ελευθερίας των πολιτών και η αποφασιστικότητα για την προστασία των εθνικών συμφερόντων, ευελπιστούμε ότι θα αποτελέσουν εκτός από φραστικές κορώνες και κορυφαίο πολιτικό στοιχείο για τις εκάστοτε κυβερνήσεις.

kostasmitsios@yahoo.gr

Σαν σήμερα

το 1714... ξαναρχίζει ο πόλεμος ανάμεσα στην Τουρκία και τις Αυστρία, Ρωσία και Βενετία. Το αποτέλεσμα είναι να εκδιωχθούν οι Βενετσιάνοι από Πελοπόννησο και η χώρα να υπαχθεί στους Οθωμανούς. Η διαφορά για τους Έλληνες δεν ήταν πολύ μεγάλη.

το 1859... γεννιέται σε αρχοντικό της Πλάκας ο ποιητής και πεζογράφος Γεώργιος Δροσίνης.

το 1868... ο Γλάδστον γίνεται πρωθυπουργός της Βρετανίας στην πρώτη από τις τέσσερις εκλογικές του νίκες. Είχε διατελέσει ύπατος αρμοστής των Ιονίων Νήσων (1858) και συνήργησε στο να αποδοθούν στην Ελλάδα η Θεσσαλία και η Άρτα.

το 1883... γεννιέται ο αρχιστρατήγος και πρωθυπουργός Αλέξανδρος Παπάγος.

το 1898... φτάνει στα Χανιά και αναλαμβάνει Ύπατος Αρμοστής Κρήτης, εκ μέρους των Μεγάλων Δυνάμεων ο διάδοχος πρίγκιπας Γεώργιος.

το 1919... ο Έλληνας πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος αναχωρεί για το Παρίσι, με σκοπό να παραβρεθεί στον καταρτισμό της οριστικής Συνθήκης Ειρήνης με την Τουρκία, της Συνθήκης των Σεβρών.

το 1921... συγκίνηση και διαμαρτυρίες προκαλεί η είδηση της απόπειρας δολοφονίας εναντίον του νηαρχου Παύλου Κουντουριώτη.

το 1923... πραγματοποιήθηκε στις Στήλες του Ολυμπίου Διός το συλλαλητήριο των φιλοβασιλικών οργανώσεων. Στα επεισόδια που ακολούθησαν σκοτώθηκαν 8 άτομα και τραυματίστηκαν 16.

το 1929... παραιτείται ο Πρόεδρος

της Δημοκρατίας, Παύλος Κουντουριώτης, για λόγους υγείας. Αντικαταστάτης του εκλέγεται ο Αλέξανδρος Ζαΐμης

το 1930... Κονδύλης και Παπαναστασίου αποφασίζουν να συνεργαστούν, αντιπολιτευόμενοι την κυβέρνηση του Βενιζέλου.

το 1940... το χαρμόσυνο άγγελμα της απελευθέρωσης του Αργυροκάστρου μεταδίδεται σε ολόκληρη την Ελλάδα με τυμπανοκρουσίες.

το 1970... το ζεύγος Κωνσταντίνου και Αμαλίας Καραμανλή υποβάλλει αγωγή διαζυγίου σε γαλλικό δικαστήριο.

το 1991... η Άγκυρα εκφράζει την αντίθεσή της σε ενδεχόμενη ένταξη της Ελλάδας στη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση (ΔΕΕ), χωρίς την ταυτόχρονη ένταξη της Τουρκίας.

το 1992... ο ΟΗΕ ανακοινώνει ότι, πολλοί Έλληνες έμποροι παραβιάζουν το εμπάργκο κατά της Γιουγκοσλαβίας, μεταφέροντας καύσιμα μέσω Βουλγαρίας και Ρουμανίας.

το 1995... σταθεροποιημένη είναι η κατάσταση της υγείας του πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου, που νοσηλεύεται στο Γνάσιο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο, σύμφωνα με τα ιατρικά ανακοινωθέντα.

το 1996... το Νόμπελ εναλλακτικής ιατρικής παραλαμβάνει στη Σουηδία, ο Έλληνας ομοιοπαθητικός, Γιώργος Βυθούλας.

το 2002... ο γ γ του ΟΗΕ παραδίδει στην ελληνοκυπριακή και την τουρκοκυπριακή πλευρά το αναθεωρημένο σχέδιο του για την επίλυση του Κυπριακού. Η ελληνοκυπριακή πλευρά διαπιστώνει βελτιώσεις σε σχέση με το αρχικό κείμενο.

ΜΙΑ ΣΑΡΑΚΑΤΣΑΝΙΚΗ ΚΑΣΕΛΑ ΣΤΗΝ ΕΛΑΤΕΙΑ

Γράφει ο Παν. Γεωρ. Δημάκης, Υπεύθυνος Ιστορικού Αρχείου Δήμου Αμφικλείας Ελατείας Email: pgdimakis@gmail.com

Οι ετήσιες μετακινήσεις, νομαδικών και ημινομαδικών ομάδων, κτηνοτρόφων, προς τα νότια χειμαδιά, μέσα από τα μονοπάτια και τις ορεινές διαβάσεις, προς την βλαχόστρατα του Καλλιδρόμου, πού ήταν πάντα και η ζωτική αρτηρία, πού αιματοδοτούσε και αναζωογονούσε, με νέες ομάδες, ομάδες, ομόγλωσσες, συμπαγείς δυναμικές ομάδες συνοικιστών, τις πεδινές κυρίως περιοχές, κατά τον άξονα Β. Ν. από τα βουνά της Ηπείρου, στα νότια, πού υφίσταντο κατά καιρούς, καταστροφές, επιδρομές, αφορίες, λοιμικές νόσους, επιζωτίες, με κατάληξη την ερήμωση και την ολιγανθρωπία.

Φωτο 1. Στον αύλειο χώρο της Αρχαιολογικής Συλλογής Ελατείας, είχαν ιδρυθεί μια καλύβα, πού αιμιττονταν την αρχαιότητα και την νεώτερη σύνδεση της Ελατείας, από την Νεολιθική, μέχρι την νεώτερη εποχή και ως εποπτικό υλικό. Και ως απόδοση τιμής στους διαχρονικούς νομάδες συνοικιστές. Σήμερα δεν υπάρχει.

Η Ελάτεια, εκτός της επίκαιρης θέσης, αλλά και λόγω της εύφορης θέσης της, δέχτηκε, από της σχηματοποίησής του Νέου Ελληνικού κράτους και την δημιουργία, του Δήμου Ελατείας, μεγάλο αριθμό από ποιμένες σκηνίτες, αφού είναι γνωστόν ότι στα εύφορα μέρη, η ζωή απεχθάνεται τα κενά και τα αναπληρώνει. Για πολλά χρόνια στα πέριξ, αλλά και μέσα στην πόλη, υπήρχαν οι βεργόπλεχτες ποιμενικές καλύβες (Φωτο 1), όσων επέλεξαν να παραμείνουν, εκεί, αλλά και σε κοντινά βοσκοτόπια, κυρίως Σαρακατσαναίων, οι οποίοι μέσα, από την επιρροή, του κοινωνικού περιγυρού, δέχτηκαν και μικτούς γάμους, εντάσσοντας και εμπλουτίζοντας, με την δική τους κουλτούρα, την τοπική παράδοση. Έτσι πολλές οικογενειακές συνδέσεις, αλλά και αυτών, πού δεν προσχώρησαν στην λογική, της ομαδοποίησης και συλλογικότητας, παραμένοντας στα οικεία. Η γνωστή δυσκολία, πού προκύπτει από τα δημοτολόγια, λόγω της ατελούς τηρήσης, αποφυγής των υποκειμένων σε εγγραφή, η καταχώρηση μόνον αρρένων κ.λ.π., δυσκολεύουν ασφαλή έρευνα και χαρτογράφηση κοινωνικών ομάδων. Όμως διάσπαρτα άλλα, σπαράγματα εγγράφων, προφορικές καταθέσεις, αλλά και δείγματα καθημερινής ζωής χαρακτηριστικά, όπως υφαντά, ενδυμα-

και αργότερα οικονομικά και επιχειρηματικά κλιμάκια. Η κατάταξη και καταλογογράφηση τους, είναι θέμα, θελκτικό και δύσκολο, με πολλά αβέβαια, πενήχρα ίχνη και στοιχεία, ελπίζουμε αν μάς δώσει ο Θεός καιρόν, να ολοκληρωθεί, ως δοκίμιο προς διόρθωση σύντομα. Θα σημειώσουμε εδώ, ότι λόγω της σύστασης, της κοινωνικής διαστρωμάτωσης, πολλοί Δήμαρχοι Ελατείας, αρχίζοντας από τα παλαιότερα χρόνια, ήταν Σαρακατσάνοι, όπως ο Πεπόννας, ο Χέβας, ο Δημακίδης, κ.λ.π. ενώ και άλλοι συνοικιστές με στρατιωτική ιδιότητα, καταγράφονται, όπως ο Λιακατάς, ο Βουλπιώτης, ο Μακρής και άλλοι, από την οροσειρά της Πίνδου. Στα ίχνη των Σαρακατσάνων, μάς οδηγεί, εκτός των άλλων, σήμερα, μία διασωθείσα κασέλα, από την παλαιά, ήδη κατεδαφισμένη οικία, του Δημάρχου Ελατείας Δ.Πεπόννα,* πού η τύχη διαφύλαξε, και, μάς αφηγείται με το δικό της τρόπο, την ιδιοπροσωπία και την καλαισθησία, των προγόνων μας αυτών, πού κρύβεται κάτω, από την σκόνη της ιστορίας. Φωτο 2-3.

* Η οικία του ταγματάρχη της Οθωνικής Φάλαγγας Δ. Πεπόννα, βρισκόταν στο κέντρο της Ελατείας, κατά διαδοχήν δε, του Αναγνώστη Σαντά, Αθ. Σταμόπουλου, είναι το πατρικό μου.

Οι Σαρακατσάνοι ποιμένες, φερόικοι και πλάνητες, μικρή σημασία έδιναν, σε χρειώδη, ενός νοικοκυριού, με αντικείμενα ογκώδη και δύσχηρηστα, όπως έπιπλα, αρκούμενοι σε χρηστικές και δοκιμασμένες, κατασκευές από τους ίδιους, με φυσικά υλικά, του ορεινού περιβάλλοντος, πού τα παρείχαν σε αφθονία, τα δασώδη βοσκοτόπια και οι ικανότεροι δεξιοτέχνες, συνήθως ανώνυμοι σκάλιζαν, ετόρνευαν, σχηματοποιούσαν, κατασκευάζοντας κουτάλια, κόθρους κουνουριών, ρόκες, γκλίτσες και αγκούτσες, σαρμανίτσες, βεδούρες και πλήθος άλλων ξύλινων τέχνηρων, επί των οποίων, παρατηρεί κανείς την καλαισθησία, την ευρηματικότητα και τα ξεχωριστά επισημεία, αλλά και την μοναδικότητα, πού έδιναν στα τέχνηρα των, πού περιλαμβάνουν λαϊκότροπα μοτίβα δάνεια, αλλά και πολλές άλλες επιδράσεις, με επικυριαρχία όμως της ιδιοπροσωπίας των, πού είχε θεμελιωθεί, στα πρότυπα μίας διαβίωσης, κοντά στην Φύση, μακριά από συγχρωτισμούς, πού τους έδινε, βέβαια αυθεντικότητα και πρωτοτυπία χαρακτηριστική, στα περισσότερα, εξ όσων τους αντιπροσωπεύουν. Η Σαρακατσάνικη κασέλα, είναι ένα τέ-

τοιο χαρακτηριστικό δείγμα, χειροποίητη, κατασκευασμένη από πλατειές, πελεκητές σανίδες, με την σκεπαριλιά, εργασμένες με επιμέλεια, για την αρμογή τους θηλυκωτά, περαστά, χωρίς καρφιά και λυόμενες, για εύκολη αποθήκευση και μεταφορά, υποκούντας στον κανόνα, εύκολο-χρήσιμο, πού χαρακτήριζε τον βίο τους. Ένα φυτικό χρώμα, βαθύχροο ερυθρό, είναι το πεδίο, πού ο ανώνυμος τεχνουργός, ξεδιπλώνει τις δεξιοδαιμονίες του, τα αποτροπαϊκά του σύμβολα, με βαθιές εγχαράξεις, στην μυστική του γλώσσα, ρόδακες εξάκτινους, περιγεγραμμένους με τρεις τέλειους κύκλους, σε σχήμα περιστρεφόμενου ηλιακού δίσκου, συμμετρικές γραμμώσεις, ημικύκλια, ενώ περιτρέχουν, άνω κάτω οριζόντιες ενισχύσεις, τραβέρσες δουλεμένες, καμπυλωτές. Ήταν η κασέλα, ένα πολυχρηστικό εργαλείο του νομαδικού βίου, για την φύλαξη, αποθήκευση και μεταφορά των τιμαλφών και κειμηλίων, ακόμη και για χρήση, ως κάθισμα στο κονάκι! Παρέμεινε δε στην ίδια χρήση, από απροσδιόριστα βάθη χρόνου, μέχρι τα μέσα του 19ου αι. περίπου, πού αρχίζουν να οριστικοποιούνται οι μόνιμες εγκαταστάσεις των, κατά τόπους.